

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 9539
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Aan de Raad van de gemeente Schiermonnikoog
T.a.v. de heer W. Visser
Nieuwestreek 5
9166 LX SCHIERMONNIKOOG

Haarlem, 30 april 2019

Reg.nr. : 1006799/215/411/1216
Betreft : Accountantsrapport 2018 gemeente Schiermonnikoog

Geachte leden van de Raad,

In aansluiting op onze werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening 2018 van uw gemeente, presenteren wij u hierbij de resultaten van onze controle. Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij reeds in concept besproken met de heer W. Visser, coördinator Financiën van de gemeente Schiermonnikoog.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons algemeen oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2018.

Vanzelfsprekend zijn wij gaarne bereid tot het verstrekken van nadere toelichtingen.

Hoogachtend,
Ipa-Acon Assurance B.V.

mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlage: Accountantsrapport 2018 gemeente Schiermonnikoog

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 9539
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

ACCOUNTANTSRAPPORT 2018

GEMEENTE SCHIERMONNIKOOG

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

1.	INLEIDING	1
2.	CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, NORMEN EN TOLERANTIES	2
2.1	Controleplan en -protocol	2
2.2	Risicoanalyse.....	2
2.3	Controletoleranties.....	2
3.	UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE	4
3.1	Interne beheersing van voldoende niveau.....	4
3.2	Intern controleplan rechtmatigheid 2018	4
3.3	Samenvatting bevindingen managementletter 2018	4
3.4	Bevindingen interne controles	4
4.	SOCIAAL DOMEIN	5
4.1	Uitbesteding taken en risico's	5
4.2	Resterende fouten en onzekerheden	5
4.3	Persoonsgebonden budgetten	6
5.	UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE.....	7
5.1	Algemeen.....	7
5.2	Begrotingsrechtmatigheid	7
5.3	Financiële administratie	7
5.4	Stand van zaken overige administratieve aangelegenheden.....	7
5.5	Jaarverslag en jaarrekening	8
5.6	Rekening van baten en lasten	8
6.	BALANS EN FINANCIËLE POSTIE GEMEENTE SCHIERMONNIKOOG	9
6.1	Ontwikkelingen en algemeen beeld.....	9
6.2	Materiële vaste activa en investeringskredieten.....	9
6.3	Overzicht financiële positie	9
6.4	Stand van de voorzieningen	9
7.	SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)	10
7.1	Algemeen.....	10
7.2	Rapport van bevindingen.....	10
8.	OVERIGE BEVINDINGEN EN ACTUALITEITEN	10
8.1	Wet Normering Topinkomens (Wnt).....	10
8.2	Fraude.....	10
8.3	Automatisering	11
8.4	Rechtmatigheidsverklaring	11

9.	CONCLUSIE	12
9.1	Geconstateerde fouten en onzekerheden getrouwheid en rechtmatigheid.....	12
9.2	Controleverklaring.....	12
Bijlage 1: Tabel van bevindingen SiSa bijlage 2018		14
Bijlage 2: Overzicht bevindingen en stand van zaken managementletter(s)		15

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Aan de raad van de
gemeente Schiermonnikoog
Nieuwestreek 5
9166 LX SCHIERMONNIKOOG

Haarlem, 30 april 2019

Reg.nr.: 1006799/215/411/1216

Betreft: Accountantsrapport 2018 gemeente Schiermonnikoog

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de gemeente Schiermonnikoog gecontroleerd. In dit accountantsrapport geven wij onze belangrijkste controlebevindingen weer. Bij de jaarrekening 2018 hebben wij op 30 april 2019 een goedkeurende controleverklaring verstrekt. De goedkeurende controleverklaring geldt zowel voor het getrouwheidsaspect als voor het rechtmatigheidsaspect.

Wij hebben de originele controleverklaring separaat toegezonden. Wij verzoeken u contact met ons op te nemen als uw raad de jaarrekening 2018 niet ongewijzigd vaststelt. Wij kunnen in dat geval in overleg actie ondernemen. Tijdens onze controles hebben wij enkele (niet materiële) controleverschillen geconstateerd. De verschillen zijn aangepast in deze jaarrekening.

1. INLEIDING

Ingevolge de aan ons verleende opdracht op basis van de offerte accountantscontrole heeft uw raad ons met het besluit van 12 december 2017 opdracht gegeven voor de uitvoering van de accountantscontrole van de jaarrekeningen 2018 tot en met 2023 van de gemeente Schiermonnikoog. In lijn met onze offerte bestaat onze controleaanpak in hoofdlijnen uit drie fasen, namelijk de planning, risicoanalyse inclusief dossiervoorbereiding, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole.

Geen verantwoordingsdocumentatie Sociaal Domein 2018

Net als voorgaande jaren heeft de gemeente Schiermonnikoog nog geen definitieve verantwoordingsdocumentatie ontvangen ten aanzien van de Wmo (begeleiding) en de Jeugdhulp. Bij de verantwoording van de persoonsgebonden budgetten (pgb's) over 2018 heeft de accountant een verklaring met een beperking afgegeven. Wij hebben voor de getrouwheid als de rechtmatigheid een deel van de betreffende bestedingen 2018 (inclusief de pgb's) een bedrag meegewogen bij onze oordeelvorming. Dit is overigens conform de aanpak van voorgaande boekjaren.

De ingeschatte onzekerheden en fouten met betrekking tot het Sociaal Domein overstijgen de goedkeuringstoleranties op jaarrekeningniveau niet. Hiermee rekening houdend hebben wij bij de

jaarrekening 2018 van Schiermonnikoog een goedkeurende controleverklaring afgegeven, voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

Natuurlijk geven wij in dit rapport (hoofdstuk 4) op ons oordeel rondom het Sociaal Domein een korte toelichting.

2. CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, NORMEN EN TOLERANTIES

2.1 Controleplan en -protocol

Onze controle is onderverdeeld in twee perioden, de interim-controle en de eindejaarscontrole. Tijdens de interim-controle richten wij ons op de opzet, het bestaan en de werking van de financiële processen alsmede op de kwaliteit van de uitvoering van interne controlemaatregelen en -programma's, dit zowel ten aanzien van de getrouwheids- als de rechtmatigheidsaspecten. Tijdens de eindejaarscontrole richten wij onze controle met name op de jaarrekeningposten en voeren wij aansluitcontroles, cijferbeoordelingen, verbandscontroles en daar waar noodzakelijk aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. De reikwijdte van de opdracht tot controle van de jaarrekening 2018 is vastgelegd in het controleprotocol jaarrekening 2018-2020 van de gemeente Schiermonnikoog d.d. 26 februari 2019. Dit is mede uitgangspunt geweest voor de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening en het jaarverslag 2018.

2.2 Risicoanalyse

Bij aanvang van de controle hebben wij een risico-inventarisatie uitgevoerd waarbij de belangrijkste risico's waarmee de gemeente Schiermonnikoog mee te maken heeft, zijn geïdentificeerd. Deze risicoanalyse is een belangrijk onderdeel van de accountantscontrole en maakt derhalve deel uit van ons pre-audit gesprek. De risicoanalyse richt zich op zowel de externe risico's als de risico's in de bedrijfsvoering. Bij de inventarisatie is onze insteek primair gericht op de risico's in de processen die leiden tot mutaties in de balans en de programmarekening.

2.3 Controletoleranties

Op grond van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. U heeft ons opgedragen om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van de hierna vermelde (wettelijke) goedkeuringstolerantie:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	–	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	–

Op basis van de totale lasten in de programmarekening 2018 (inclusief mutaties reserves) van uw gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarre-

kening van circa € 70.000,- en een totaal van onzekerheden van circa € 210.000,- de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

In het vigerende controleprotocol jaarrekening 2018-2020 zijn door de raad geen specifieke rapporteringstoleranties voor fouten en/of onzekerheden vastgesteld.

3. UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE

3.1 Interne beheersing van voldoende niveau

Bij de controle beoordelen wij de interne maatregelen van interne beheersing die relevant zijn om te komen tot een getrouwe jaarrekening. Op basis van onze controle zijn wij van oordeel dat in algemene zin de administratieve organisatie en interne controle op toereikende wijze is opgezet en dat hiermee de basis aanwezig is voor een adequate informatievoorziening. Wij hebben tijdens onze controle in 2018, geen fundamentele tekortkomingen geconstateerd die een belangrijk effect hebben op de jaarrekening 2018.

3.2 Intern controleplan rechtmatigheid 2018

Rechtmatigheid en de (verbijzonderde) interne controle heeft de nodige aandacht van uw organisatie. Als kader geldt – voor het boekjaar 2018 - het (geactualiseerde) intern controleplan 2018 zoals vastgesteld door het college op 6 november 2018. Dit intern controleplan is de basis voor de verbijzonderde interne controles. Wij hebben de opzet en uitvoering van de verbijzonderde interne controles (VIC) beoordeeld. Het resterende deel van de VIC is tijdig uitgevoerd, dit betreft dan het 2^e halfjaar van de Participatiewet, de Wmo en de Jeugdhulp. De overige processen zijn ultimo november 2018 reeds afgerond.

De bevindingen van de VIC zoals verwoord in de eindrapportage rechtmatigheid 2018 zijn, resp. zullen worden besproken en geëvalueerd in het Beleidsteam.

Wij hebben uw college om praktische redenen geadviseerd om een roulerend intern controleplan (gelijktijdig voor meerdere jaren 2019-2023). Uw gemeente heeft deze taken uitbesteed aan de gemeente Noard-east-Fryslân, maar blijft zelf verantwoordelijk voor de gelden zoals verantwoord in de jaarrekening.

3.3 Samenvatting bevindingen managementletter 2018

Conform onze opdracht hebben wij alle relevante controlebevindingen in onze managementletter d.d. 20 december 2018 gerapporteerd na afronding van onze interim-controle. Onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen zijn in een separate tabel als bijlage 2 bij deze brief samengevat. Hierin zijn tevens voor zover relevant, bevindingen van voorgaande rapportages inbegrepen. Kortheidshalve verwijzen wij u naar bijlage 2 van deze rapportage.

3.4 Bevindingen interne controles

Conform de gemaakte afspraken zijn voor 2018 de verbijzonderde interne controles (VIC) uitgevoerd inclusief de relevante onderdelen van het sociaal domein, zie ook hoofdstuk 4). Hiermee zijn de belangrijkste financiële processen geraakt. Wij hebben deze interne werkzaamheden gereviewed. De intern geconstateerde fouten en onzekerheden zijn vastgelegd in een verslag en zijn, op zichzelf beoordeeld, niet materieel voor het oordeel rechtmatigheid in de controleverklaring.

In bijlage 1 in de jaarrekening is de verantwoording ten aanzien van rechtmatigheid opgenomen. Specifieke aandachtspunten die in deze paragraaf zijn genoemd zijn de aanbestedingen, de begrotingsrechtmatigheid en natuurlijk het Sociaal Domein en dan met name de Jeugdzorg. De geconstateerde fouten en onzekerheden zijn op jaarrekeningniveau niet materieel.

4. SOCIAAL DOMEIN

4.1 Uitbesteding taken en risico's

De taken in het kader van de Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet zijn overgedragen aan de gemeente Noard-east-Fryslân (met ingang 1 januari 2019) en deels aan de Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten (centrumgemeente gemeente Leeuwarden) voor onder meer het contractenbeheer en Jeugdzorg (SDF).

En net als voorgaand jaar constateren wij dat de interne beheersing rondom het budgetbeheer en de afwikkelingen van de budgetten en contracten van de Jeugdhulp lastig blijft; de gemeente Schiermonnikoog heeft op dit proces maar een heel beperkte invloed, vanwege uitbesteding maar ook als gevolg van doorverwijzingen, en heeft om deze reden minder grip op de ontwikkelingen c.q. uitputting van de budgetten. Wij zien daarom ook de financiële risico's (en onzekerheden) rondom het Sociaal Domein, en in het bijzonder de Jeugdhulp, terug in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

4.2 Resterende fouten en onzekerheden

Bij de afronding van onze controle (ultimo april 2019) zijn er resterende fouten en onzekerheden. Daarnaast zijn er fouten geconstateerd die voortvloeien uit de controles bij de Sociale Verzekeringsbank met betrekking tot de persoonsgebonden budgetten. De onzekerheden ten aanzien van het sociaal domein bij Schiermonnikoog zijn gezien de omvang van de bestedingen relatief beperkt en hebben uiteindelijk geen effect op het goedkeurend oordeel. Hierna gaan wij kort in op de belangrijkste onderdelen van het sociaal domein.

Wij hebben vastgesteld dat verbijzonderde interne controles inzake de Participatiewet zijn uitgevoerd en dat de werkzaamheden op toereikende wijze zijn vastgelegd. Wij hebben van deze interne werkzaamheden gebruik gemaakt –mede in het kader van de SiSa – voor onze controle. Uit de zichtbaar uitgevoerde interne controles resulteerden geen materiële bevindingen, wel enkele procesmatige aanbevelingen. Ook voor de reguliere Wmo voorzieningen zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Wmo-begeleiding

Wij constateren dat voor de Wmo begeleiding in 2018 een bedrag is uitbetaald van € 28.848,-. Tot op heden heeft uw gemeente en wij nog geen informatie ontvangen over de volledigheid en rechtmatigheid m.b.t. bestedingen (m.n. zorgleverancier Friese Land). Vooralsnog hebben wij de bestedingen als onzekerheid meegewogen voor de getrouwheid en rechtmatigheid.

Daarom merken wij de volledigheid van de geboekte kosten, alsmede de rechtmatigheid van deze kosten vooralsnog als onzeker aan (€ 28.848,-).

Jeugdhulp

De Jeugdzorg loopt via de centrumgemeente Leeuwarden (SDF). Voor Jeugdzorg is op basis van de financiële administratie over 2018 een totaalbedrag van € 41.216,- betaald aan individuele voorzieningen natura Jeugdzorg. Dit is op basis van facturen voor zover deze zijn ingediend; er zijn geen voorschotten uitbetaald in 2018. Uit de informatie die wij hebben verkregen (op basis van de laatste gegevens vanuit het SDF zijnde de ontvangen productieverantwoordingen) is een bedrag van € 21.773,- nog niet / wel meegenomen in de voorliggende jaarrekening. Vanuit de SDF heeft

de gemeente Schiermonnikoog nog geen informatie ontvangen ter vaststelling van de volledigheid en rechtmatigheid van deze zorgkosten. Overigens hebben wij ook geen formele afrekeningen gezien over de voorgaande boekjaren.

Door het nog niet beschikbaar zijn van financiële verantwoording(en), inclusief controleverklaring(en) van/via SDF, de gemeente Leeuwarden blijven er onzekerheden over de juistheid en volledigheid van de verantwoorde zorgkosten. En dat geldt tevens voor de rechtmatigheid van de geleverde zorg.

Daarom merken wij de verantwoorde kosten, alsmede de rechtmatigheid van deze kosten, vooralsnog als onzeker aan (€ 62.989,-).

4.3 Persoonsgebonden budgetten

Een deel van de Wmo- en Jeugdhulp wordt verstrekt in de vorm van persoonsgebonden budgetten (pgb's). Deze pgb's worden door de gemeente toegekend, maar het administratieve beheer wordt door de SVB verzorgd. De toekenning van pgb's door de gemeente wordt, bij de algemene beoordeling van de toekenningen Jeugdhulp door de interne controle beoordeeld en de conclusie daarvan is, zoals hiervoor al weergegeven dat deze toekenningen rechtmatig zijn en juist verantwoord en doorgegeven zijn aan de SVB.

Voor de feitelijke levering van de zorg en de verantwoording van de feitelijke kosten is de gemeente afhankelijk van de SVB. En de SVB had ook in 2018 nog problemen met het afronden van haar administratie en het afleggen van verantwoording daarover; ze heeft van haar accountant zowel voor de Jeugdhulp als de Wmo op 13 maart 2019 een controleverklaring met beperking ontvangen. Wij wegen deze onzekerheid mee bij onze foutenafweging.

Wij hebben geconstateerd dat Schiermonnikoog in 2018 verschillende cliënten heeft aan wie de Sociale Verzekeringsbank een Pgb heeft verstrekt. De financiële omvang (fout rechtmatigheid) is voor de jaarrekening 2018 beperkt (€ 2.200,-).

5. UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE

5.1 Algemeen

Eind maart 2018 zijn wij gestart met de controle van de jaarrekening. De kwaliteit van de ter controle aangeboden concept jaarrekening 2018, inclusief de SiSa-verantwoording en het aanleverdossier was voldoende om onze controle te starten. De jaarrekeningcontrole is conform de planning tijdig afgerond. In dit hoofdstuk rapporteren wij u de belangrijkste bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole 2018.

5.2 Begrotingsrechtmatigheid

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde programmabegroting. Uit de jaarstukken 2018 blijkt dat er op 2 van de 4 programma's per saldo overschrijdingen hebben plaatsgevonden. Dit zijn de programma's Sociaal en Burgers en Bestuur. Het college geeft in de programmaverantwoording (en in bijlage 1 rechtmatigheid) een nadere toelichting op de belangrijkste verschillen tussen de begroting en werkelijkheid. Naast een financiële analyse wordt tevens de aard en reden van onder- en overschrijdingen per programma toegelicht. Tevens is aangegeven of de posten incidenteel dan wel structureel zijn. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 worden de overige onder- en overschrijdingen en eventueel daarmee samenhangende onttrekkingen uit de reserves door uw raad geautoriseerd. Wij zijn bij onze oordeelvorming rechtmatigheid hiervan uit gegaan.

5.3 Financiële administratie

Vast onderdeel van de accountantscontrole is de beoordeling van de kwaliteit van de financiële administratie alsmede de overige administratieve vastleggingen. Wij hebben bij de jaarrekeningcontrole 2018 de stand van zaken ten aanzien van tussenrekeningen en overlopende activa en passiva (transitoria), alsmede de mutaties in kredieten, reserves, voorzieningen en memoriaalboekingen beoordeeld. Wij hebben geconstateerd dat er geen achterstanden zijn in de financiële administratie. Balansposten, inclusief memoriaalboekingen, zijn in het algemeen onderbouwd met onderliggende specificaties.

5.4 Stand van zaken overige administratieve aangelegenheden

Wij plaatsen ten aanzien van enkele overige administratieve aangelegenheden de volgende kanttekeningen:

- De Belastingdienst heeft een controle uitgevoerd inzake de BTW in relatie tot de stichting die de haven exploiteert. De Belastingdienst heeft het standpunt ingenomen om niet akkoord te gaan met de optie 'belaste verhuur'. De inspecteur heeft voor 1 jaar al een naheffingsaanslag opgelegd. Voor maximaal 4 jaar kan de Belastingdienst nog naheffingsaanslagen opleggen, inclusief boetes en rente. Op dit moment loopt een discussie met de Belastingdienst over de jaren 2014 en 2015. Korthheidsverwijzen wij ook naar de Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Een materieel deel van de opbrengst inzake toeristenbelasting wordt geïnd en afgedragen door Wagenborg Passagiersdiensten BV. Wagenborg laat de afdracht toeristenbelasting jaarlijks door een accountant controleren. Ten tijde van het afronden van onze controle was de goedkeurende controleverklaring bij de opgave toeristenbelasting 2017 beschikbaar. Aangezien in voorgaande jaren telkens een goedkeurende controleverklaring is ontvangen, nemen wij net als

in voorgaande jaren de 'onzekerheid' (omdat de controleverklaring over 2018 nog niet beschikbaar is) niet mee in onze oordeelsvorming;

- Er is in 2018 een wijziging doorgevoerd voor het bepalen van de post dubieuze debiteuren. De balanspost is thans bepaald op individuele basis en niet meer op basis van een ouderdomsanalyse.

5.5 Jaarverslag en jaarrekening

Conform de verslaggevingsvoorschriften zijn wij nagegaan of het jaarverslag tenminste de (minimale) wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van het jaarverslag geen tegenstrijdigheden bevat met de jaarrekening.

Op basis van ons onderzoek hebben wij vastgesteld dat het jaarverslag niet in strijd is met de jaarrekening.

5.6 Rekening van baten en lasten

Het positieve gerealiseerde resultaat over 2018 bedraagt € 145.189,- ten opzichte van een bijgestelde begroot resultaat van € 5.410,-. Dit resultaat laat zich als volgt nader verklaren.

(In € 1.000)	Begroting	Realisatie	Afwijking
Totaal saldo baten en lasten	- 956	-75	-881
Saldo mutatie reserves	961	221	740
Gerealiseerd resultaat	5	146	-141

Kortheidshalve verwijzen wij u verder naar de toelichting op de programmarekening van de jaarrekening 2018. In het besluit waarmee u de programmarekening vaststelt, wordt het resultaat bestemd. Deze bestemming zal na vaststelling volgend jaar in de balans worden verwerkt.

6. BALANS EN FINANCIËLE POSTIE GEMEENTE SCHIERMONNIKOOG

6.1 Ontwikkelingen en algemeen beeld

Wij hebben de stand van zaken met betrekking tot de vaste activa, alsmede de reserves en voorzieningen beoordeeld. In dit hoofdstuk geven wij onze bevindingen kort weer.

6.2 Materiële vaste activa en investeringskredieten

Blijkens de jaarrekening 2018 bedraagt de stand van de materiële vaste activa ultimo 2018 € 8,3 miljoen (ultimo 2017 € 8,5 miljoen).

Met ingang van 2017 is het BBV ten aanzien van de post Financiële vaste activa gewijzigd. Bijdrage aan activa in eigendom derden moet worden gepresenteerd onder de balanspost Immateriële vaste activa. In de definitieve concept jaarrekening 2018 is een bedrag van € 17.488,- gecorrigeerd en gepresenteerd onder laatstgenoemde post.

6.3 Overzicht financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente Schiermonnikoog bedraagt ultimo 2018, inclusief het resultaat na bestemming, in totaal € 2,4 miljoen. Hiervan heeft € 1,3 miljoen betrekking op de bestemmingsreserves. In de onderstaande tabel is de financiële positie gespecificeerd.

(In € 1.000)	2018	2017	Toe-/afname 2018/2017
Algemene reserve	960	1.064	-104
Bestemmingsreserves	1.298	1.320	-22
Saldo rekening	1	1	0

De algemene reserve bedraagt ultimo 2018 bijna € 1 miljoen. De omvang van de algemene reserve is hoger dan de door uw raad vastgestelde minimale omvang van € 454.000,-. Hiermee voldoet de gemeente aan de intern gestelde norm.

6.4 Stand van de voorzieningen

In de jaarrekening 2018 is onder de balanspost voorzieningen een bedrag van € 0,71 miljoen verantwoord (2017: € 0,64 miljoen). Uitgaven ten laste van voorzieningen worden, conform het BBV, rechtstreeks via de balans geboekt. De door de raad geaccordeerde dotaties aan deze voorzieningen lopen via de rekening van baten en lasten. In 2018 zijn geen nieuwe voorzieningen gevormd. De voorziening uitkering wethouders is in het boekjaar vrijgevallen; het budget is in de reguliere begroting als last geraamd.

7. SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)

7.1 Algemeen

De ontvangen specifieke uitkeringen worden als bijlage opgenomen in de jaarrekening. Hiervoor is een specifiek verantwoordingsmodel voorgeschreven. Deze bijlage is door ons betrokken in de controle van de jaarrekening 2018 van uw gemeente. Voor de hierbij eventueel geconstateerde bevindingen gelden op grond van artikel 5, lid 4 van het BADO zwaardere rapporteringstoleranties dan de rapporteringstolerantie, welke wij met uw raad zijn overeengekomen voor de controle van de jaarrekening). Wij hebben geconstateerd dat er voor de gemeente Schiermonnikoog ten aanzien van de 2 regelingen bij de jaarrekening 2018 een verantwoording met betrekking tot de voor subsidie in aanmerking gebrachte kosten moet worden afgelegd. Deze SiSa-verantwoording is als bijlage bij de jaarrekening 2018 toegevoegd.

7.2 Rapport van bevindingen

Binnen uw gemeente hebben wij ten aanzien van de specifieke uitkeringen geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de rapporteringstoleranties overschrijden. Daarnaast zijn naar onze mening de in de SiSa bijlage opgenomen gegevens deugdelijk tot stand gekomen. De door het CBS voorgeschreven model tabel van bevindingen hebben wij als bijlage bij dit rapport toegevoegd. Dit format dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

8. OVERIGE BEVINDINGEN EN ACTUALITEITEN

8.1 Wet Normering Topinkomens (Wnt)

Met ingang van 2013 geldt voor topinkomens een meer dwingende regelgeving: de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. Deze regelgeving verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 100 procent van het ministersalaris en dwingt af dat de bezoldiging van topfunctionarissen wordt gepubliceerd.

Deze publicatieplicht geldt niet alleen voor de jaarrekening, daarvoor worden gedetailleerde gegevens gevraagd; wij moeten er in onze controleverklaring een apart oordeel over geven. Door de gemeente wordt, zowel qua bezoldiging als publicatie.

Met ingang van 2018 moeten in de Wnt ook vergelijkende cijfers worden opgenomen, in deze jaarrekening dus gegevens uit 2017. Deze gegevens zijn aangepast en in de jaarrekening vermeld.

8.2 Fraude

De accountant is wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudes te melden aan het bestuur. De accountant is verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht, waarbij moet worden opgemerkt dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. Wij hebben zowel binnen het controleteam ('pre-auditgesprek') als met uw directie en college overleg gevoerd waarbij nadruk is gelegd op eventuele mogelijkheden van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken en op preventieve maatregelen hiertegen. Wij hebben bij de interim-controle en eindejaarscontrole zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd op de werking van interne beheersingsmaatregelen en is gelet op significante en/of on-

gebruikelijke transacties in de financiële administratie (memoriaalboekingen, schattingen). Hierbij zijn ons geen signalen van (mogelijke) fraude bekend geworden.

8.3 Automatisering

De controle van de jaarrekening is niet primair gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en behoeft derhalve niet te leiden tot bevindingen die bij een speciaal gericht onderzoek wel naar voren zouden kunnen komen. Ook hebben wij documentatie opgevraagd en ontvangen met betrekking tot aspecten continuïteit, wijzigingsbeheer en beveiliging.

Voortgang ENSIA

ENSIA ("eenduidige normatiek single information audit") is een gezamenlijk project van enkele ministeries en de VNG/gemeenten. Het project heeft tot doel het ontwikkelen en implementeren van een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). De aanpak van ENSIA is praktisch: de stappen die worden genomen zijn overeenkomstig de landelijke planning. Rondom de invoering van ENSIA is begin 2018 door het college het strategisch informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld en het tactisch gemeente breed informatiebeveiligingsbeleid bekrachtigd. De collegeverklaring 2017 voor ENSIA en de raadsinformatiebrief zijn in het voorjaar 2018 voor het bestuur opgesteld, en ook, samen met de specifieke vragenlijsten voor Suwinet, BRP/PUN, BAG, BGT en AVG, in 2018 tijdig toegezonden aan de toezichthoudende ministeries.

De specifieke vragenlijst(en) over 2018 zijn inmiddels ingevuld, de concept collegeverklaring 2018 en het vervolg (de controle door de IT-auditor en de raadsinformatiebrief ENSIA 2018) waren bij afronding van deze brief nog in behandeling.

8.4 Rechtmatigheidsverklaring

De rijksoverheid ontwikkelt momenteel wetgeving die de rechtmatigheidsverklaring, die wij nu nog als onderdeel van de controleverklaring afgeven, als verantwoordelijkheid neerlegt bij het college van burgemeester en wethouders.

Een expliciete rechtmatigheidsverantwoording zal, zo verwacht het rijk, 'de politieke aanspreekbaarheid' van het college vergroten. Men verwacht ook een kwaliteitsverhogend effect op de juridische en financiële bedrijfsvoering bij gemeenten en er wordt ingeschat dat de discussie over de rechtmatigheid van de uitgaven voortaan eerder en scherper wordt gevoerd tussen college en raad en minder met de accountant.

De methodiek van een rechtmatigheidsverantwoording wordt gedragen door de VNG en de werkwijze sluit aan bij die van de rijksoverheid, waar de minister in de zogenaamde bedrijfsvoeringparagraaf ook een verantwoording aflegt over de rechtmatigheid. De accountant hoeft straks geen rechtmatigheidsverklaring meer af te geven; wel wordt hij nog gevraagd om aan te geven of de rechtmatigheidsverklaring van het college getrouw is. In die zin blijft de accountant over de schouder van het college meekijken.

Momenteel wordt er aan uitwerking gewerkt door de commissie BBV en naar verwachting presenteert ze komend najaar de eerste voorstellen die concreet uitwerking gegeven aan de ideeën. Daartoe wordt een wijziging van de Gemeentewet en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden voorzien en een (grotendeels) nieuwe Kadernota rechtmatigheid.

9. CONCLUSIE

9.1 Geconstateerde fouten en onzekerheden getrouwheid en rechtmatigheid

Uit onze werkzaamheden zijn geen andere controleverschillen gebleken dan hierna genoemd, die hebben geleid tot aanpassing van de jaarrekening en die afzonderlijk groter zijn dan de goedkeuringstoleranties. De belangrijkste controleverschillen ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid zijn:

- voor Jeugdzorg en Wmo-begeleiding is in totaal € 91.837,- meegenomen als onzekerheid rechtmatigheid en getrouwheid;
- voor de Pgb's nemen wij een rechtmatigheidsfout mee van € 2.200,-;
- voor onzekerheid getrouwheid inzake proces auto-ontheffingen € 16.250,- (zie bijlage 2);
- er is onzekerheid met betrekking tot de volledigheid van de forensen- en toeristenbelasting. Immers de volledigheid van de opbrengst is, ondanks de getroffen interne controlemaatregelen, nooit geheel zeker. Deze onzekerheid blijft echter wel binnen de marge van de goedkeuringstolerantie en heeft geen effect op de strekking van de controleverklaring.

De fouten en onzekerheden inzake rechtmatigheid en getrouwheid blijven onder de 1% voor fouten (€ 70.000,-) resp. 3% onzekerheden (€ 210.000,-) voor goedkeuringstolerantie.

In bijlage 2 bij dit rapport zijn de (overige) aandachtspunten en aanbevelingen uit de managementletter 2018 en het accountantsrapport 2017 opgenomen.

9.2 Controleverklaring

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente gemachtigd onze controleverklaring bij de jaarrekening 2018 van uw gemeente op te nemen. Onze oordelen zoals opgenomen in deze controleverklaring zijn als volgt:

Oordeel	Strekking
De getrouwheid	Goedkeurend
De rechtmatigheid	Goedkeurend

Hierbij zijn wij ervan uitgegaan dat de raad de nu overgelegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening 2018 dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Uit hoofde van onze controletaak hebben wij de financiële gegevens in de jaarrekening gecontroleerd. Naast de jaarrekening wordt er een jaarverslag, zijnde de verantwoording over de beleidsbegroting en financiële begroting, ter vaststelling aan uw raad aangeboden. De in de het jaarverslag opgenomen kengetallen en toelichtingen daarop hebben wij niet gecontroleerd.

Wij melden wel dat op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Wij hopen u met vorenstaande van dienst te zijn geweest en zijn graag tot een nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,
Ipa-Acom Assurance B.V.

mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlage 1: Tabel van bevindingen SiSa bijlage

Bijlage 2: Samenvatting bevindingen managementletter 2018 en voorgaande rapportages

Bijlage 1: Tabel van bevindingen SiSa bijlage 2018

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

TABEL VAN FOUTEN EN ONZEKERHEDEN 2018

Berichtgeverinformatie

Type overheidslaag: Gemeente
Naam berichtgever: Schiermonnikoog
Berichtgevercode*: 0088
Rapportage-periode: 2018

Controleverklaring

Strekking controleverklaring rechtmatigheid goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid goedkeurend

Vindplaats

Deze tabel is in het rapport van bevindingen van de accountant te vinden op pagina: 18

Fouten en onzekerheden 2018

nr	Specifieke uitkering	fout of onzekerheid	financiële omvang (in €)	toelichting
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2018			geen opmerkingen
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018			geen opmerkingen

Bijlage 2: Overzicht bevindingen en stand van zaken managementletter(s)

Bevinding/opmerking managementletter 2018 en accountantsrapport 2017	Prioriteit	Status per april 2019/aanbeveling
Interne controle activa op bestaan, functie en realiteit van levensduur.	Laag	Nog op te pakken met de IC bij de gemeente Noard-east-Fryslân.
Budgetbeheer en afwickelen van de budgetten en contracten Jeugdhulp blijft lastig. Gemeente wordt in laat stadium geconfronteerd met aanvullende kosten. Hierbij loopt de gemeente risico dat budgetten worden overschreden.	Laag	Schiermonnikoog is voor de verantwoording van de jeugdhulp afhankelijk van informatie vanuit de Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten (SDF).
Bij de VIC inzake de Participatiewet (BUIG), de Wmo en Jeugdhulp worden diverse procesmatige aanbevelingen gedaan. Hoe stelt de gemeente vast of de zorg is geleverd?	Laag	Geadviseerd om bijvoorbeeld bij (her)indicaties of nieuwe zorgaanvragen na te vragen bij cliënten en/of diens vertegenwoordigers over de geleverde inzet.
Voor de waardering in de jaarrekening is van belang dat de gemeente aantoont dat het Omrinterrein nog steeds een 'duurzame maatschappelijke functie' vervult. Als dit niet (meer) het geval is, komt gezien de hogere boekwaarde in relatie tot de marktwaarde een duurzame afwaardering mogelijk aan de orde.	Laag	Het terrein wordt verhuurd. Aan afwaardering wordt dan voornamelijk nog niet toegekomen.
Interne beheersing (dwz. functiescheidingen) voor het verstrekken van auto-ontheffingen is, zo lezen wij uit het controlememorandum van de VIC, onvoldoende. De omvang van het proces bedraagt per jaar ongeveer € 65.000,-. Naar wij hebben begrepen is de gemeente bezig met een nieuw systeem. Wij zullen de onzekerheid bij dit proces meewegen bij de oordeelvorming i.h.k.v. de jaarrekening 2018.	Hoog	Wij hebben 25% van het bedrag (€ 16.250,-) als onzekerheid getrouwheid mee gewogen.
Uit de VIC is gebleken dat de identiteit van cliënten in de Wmo bij de aanvraag van een voorziening niet is vastgesteld. Raakt ook frauderisico.	Laag	Advies om de vaststelling van de identiteit te borgen in de aanvraagproces. Naar ons is medegedeeld is hiervoor in 2019 een project opgestart.
Vanuit SDF resp. gemeente Leeuwarden is geen actueel controleprotocol 2018, alsmede een format verantwoordingsformulier t.b.v. de verantwoording van de zorgleveranciers aangeleverd.	Laag	Geen actie van Schiermonnikoog.
De interne beheersing m.b.t. de verantwoording van de grafrechten verdient de aandacht.	Laag	Opmerking raakt de tijdigheid facturatie en het juist toepassen van het baten en lasten stelsel. De raad heeft in maart 2018 besloten om de applicatie Key2begraven hiervoor te implementeren.
In verband met vernieuwde BBV is herberekening van het mengpercentage wenselijk. Kosten zijn aan verschillende taakvelden toegewezen (verschuiving van directe naar indirecte kosten). Mogelijk leiden deze verschuivingen tot een gewijzigd mengpercentage.	Laag	Advies om een actuele berekening te laten opstellen (fiscaal risico) is voor boekjaar 2012 uitgevoerd. De herberekening van de mengpercentages BTW / BCF voor de jaren 2013-2019 zal in 2019 plaatsvinden.